

IMPOZITELE CA MECANISM DE REGLARE A ACTIVITĂȚII ECONOMICE

*E. Cuslii, l.sup., T. Munteanu, dr., conf. univ.,
Universitatea Tehnică a Moldovei*

INTRODUCERE

Creșterea economică reprezintă unul dintre obiectivele principale ale politicii economice a statului. Experiența mai multor țări demonstrează că majoritatea politicilor de redresare economică utilizează instrumentele politicii de impunere, care au consecințe favorabile asupra economiei reale a statului.

Politica fiscală, fiind parte componentă a politicilor macroeconomice, îndeplinește funcția de coordonare a corelațiilor dintre celelalte politici economice: bugetare, structurale, antreprenoriale. Eficacitatea politicii fiscale se manifestă prin consecințele ei asupra activității economice. Astfel, prin intermediul impozitelor, atât directe, cât și indirecte, ea intervine în procesul de obținere și distribuire a veniturilor agenților economici și, respectiv, asupra rezultatelor financiare ale acestora.

Economia autohtonă necesită perfecționarea instrumentelor de gestiune macroeconomică. În acest context, considerăm că este deosebit de importantă și binevenită analiza mecanismului fiscal și impactul acestuia asupra economiei reale din Republica Moldova, în particular, asupra sectorului industrial.

1.MECANISMUL FISCAL ȘI CLASIFICAREA IMPOZITELOR

Mecanismul fiscal face parte din mecanismele economice, aplicate la nivel macro.

Mecanismul fiscal constă în perceperea de către guvern (stat) de la subiecții economici a *impozitelor*, prin prealabila stabilire a cotei lor și a bazei impozabile.

Însăși impozitul poate fi privit ca o prestație pecuniară, pretinsă pe cale de autoritate, cu titlu definitiv și fără contraprestație, în vederea acoperirii cheltuielilor publice.

Din definiția dată reiese funcția financiară a acestui mecanism. La ea adăugându-se încă două: cea economică și socială. O subfuncție a celei economice este cea *stimulativă*, care are scop de a stimula activitatea economică prin acordarea unor *facilități*, ce prevăd scutirea totală sau parțială de la

plata impozitelor. Aceste facilități pot fi acordate: pentru a redresa activitatea economică în condițiile unei recesiuni; pentru a stimula investiții în anumite domenii; pentru a contribui la dezvoltarea activității economice externe etc.

Sunt multiple criteriile de clasificare a impozitelor: clasificarea administrativă, economică, în funcție de frecvența utilizării lor, în funcție de scopul urmărit etc.

Impozite, după trăsăturile de fond și de formă, pot fi divizate în impozite *directe* și *indirecte*.

Cele directe sunt calculate și achitate reieșind din venitul obținut sau din patrimoniul deținut direct de către subiectul economic, evident fiind prealabil stabilită baza și cota de impozitare. De exemplu, *impozit pe venit (profit)*, *impozitul pe bunuri imobiliare (avere)*, impozite sociale.

Impozitarea directă a venitului (profitului) poate fi: *progresivă* (odată cu majorarea valorii venitului impozabil sporește și cota impozitului), *proporțională* (indiferent de valoarea venitului impozabil cota rămâne constantă) sau *regresivă* (odată cu majorarea valorii venitului impozabil cota impozitului scade).

În cazul celor indirecte plătitorul real al impozitului este consumatorul bunurilor produse sau serviciilor prestate de un anumit subiect economic. Subiectul economic este un intermediar între consumator și vistieria guvernului. Din cele indirecte fac parte: taxa pe valoare adăugată (TVA), accizele, taxe vamale și altele.

O asemenea clasificare într-o oarecare măsură poartă un caracter convențional, deoarece și impozitul pe profit, parțial sau integral, existând fenomenul transferului poverii fiscale, poate fi în realitate achitat de către consumatorii.

Impozitele directe și indirecte se influențează reciproc. E posibilă o astfel de situație: ridicarea cotei impozitului indirect majorează prețul la un anumit produs sau serviciu și, în funcție de elasticitatea cererii, poate să se micșoreze volumul vânzărilor; ca rezultat va scădea și valoarea impozitului indirect și a impozitului direct colectat de către stat, fiindcă valoarea profitului a scăzut și ea. Impozitele variază de la o țară la alta și de la o perioadă istorică la alta, diferite fiind tipurile lor, bazele de impozitare și cotele impozitelor.

2. EVOLUȚIA VIZIUNILOR DOCTRINARE CU PRIVIRE LA IMPOZITE ȘI POLITICĂ FISCALĂ

Impozitul este o categorie financiară, cu caracter istoric, a cărui apariție este legată de existența statului și a banilor. De la apariția lor, impozitele au fost concepute și aplicate diferit, în funcție de dezvoltarea economico-socială și de cheltuielile publice acceptate în fiecare stat.

Datorită complexității sale mecanismul fiscal la general și noțiunea de impozit, la particular au cunoscut largi dezbateri în cadrul diferitor școli și doctrine economice.

Informații despre impozitele, taxele și cheltuielile publice sunt cunoscute din antichitate, în special, din istoria statelor antice, grec și roman.

În **Grecia Antică** erau percepute diferitele impozite ordinare și extraordinare, cum ar fi: impozitul pe terenuri, pe veniturile meseriașilor, taxele pentru vânzarea în piață a produselor agricole, impozitul extraordinar pe veniturile cetățenilor bogați perceput în timp de război, ca o îndatorire de onoare a acestor cetățeni.

În **Statul Roman Antic**, în toate etapele evolutive, principalul impozit a fost tributum. Inițial, acest impozit era perceput numai de la locuitorii provinciilor cucerite, fie pe valoarea pământului stăpânit în mod individual, fie ca zecime din produsul brut obținut. Ulterior, tributum a fost generalizat și permanentizat, el fiind perceput obligatoriu de la toți cetățenii statului roman care dețineau proprietăți imobiliare și, mai târziu, bunuri mobile. În afara acestui impozit, se mai percepeau un impozit asupra vânzărilor de bunuri, un impozit pe meșteșuguri, un impozit datorat de celibatari și un impozit pe numărul sclavilor.

În **Evul Mediu**, datorită dezvoltării organizării statale, impozitul trebuia să finanțeze o administrație tot mai complexă. Astfel, în Anglia, favorizată de conjunctura că era o țară cu puține frământări sociale, prin Magna Charta Libertatum, din 1215, s-a interzis instituirea impozitelor de către monarhi fără aprobarea poporului. Alături de impozitul perceput proprietarilor de pământ în funcție de venitul obținut prin exploatarea proprie și în arendă, în Anglia secolului al XIII-lea și în cele următoare se mai percepeau impozit pe venit diferențiat pentru nobili, clerici și țărani, impozite pe clădiri, pe veniturile meșteșugarilor, impozite incluse în prețurile de vânzare ale sării, cărbunilor, pieilor și altor bunuri.

Doctrina mercantilistă consideră că statul trebuie să intervină cu taxe la produsele străine realizate în țara, dar să se manifeste liber - schimbist

pentru produsele ce puteau fi fabricate doar în exterior. Mercantilismul timpuriu urmărea sporirea rezervei de bani a țării respective pe orice cale, recurgând la impozite majorate prin care negustorii din alte țări erau obligați să lase o parte din banii încasați din vânzarea mărfurilor lor în țara gazdă, sub formă de taxe. Mercanțiștii englezi pledau pentru instituirea impozitelor mai mari pe terenurile destinate pășunatului și mai mici pe cele destinate aratului. În Franța, până la Revoluția din 1789, în categoria impozitelor se includeau: impozite pentru proprietarii de terenuri, pe veniturile cetățenilor, impozitul pe a zecea parte din venit; capitația, datorată de toți locuitorii diferențiat în raport cu rangul social; patenta, datorată în folosul monarhului de către cei ce executau meserii și comerț, pe cont propriu; impozite percepute la vânzarea sării, băuturilor și tutunului; impozitele de înregistrare (sau de timbru); alte taxe. După Revoluția franceză din 1789, datorită numărului mare al impozitelor și taxelor, Adunarea Constituantă a Franței a înlăturat privilegiile avute până atunci de nobili și clerici, a și a înlăturat anumite impozite pe vânzări ale bunurilor de consum. Totodată, prin Constituția franceză din 1793, s-au pus bazele concepției instituirii impozitelor cu consimțământul contribuabililor. Aplicarea practică a acestei concepții s-a limitat, însă, doar la rezervarea în competența parlamentelor a dreptului de a reglementa impozitele, taxele și alte venituri bugetare.

Doctrina Fiziocrată, în cadrul politicii fiscale, pune accentul pe impozitul funciar unic. Ei susțin că impozitul pentru asigurarea de venituri statului trebuie plătit de proprietarii funciari din "produsul net" pe care și l-au însușit fără contraprestație. Impozitul funciar unic propus de fiziocrați urmărea să nu stânjenească activitatea celorlalte două clase active: fermierii și industriașii, deoarece ele nu dispuneau de alte resurse decât cele necesare reluării procesului de producție. Fiziocrații relevă superioritatea impozitelor directe asupra celor indirecte.

Doctrina Liberalismului Economic Clasic stabilește principiile cu privire la taxe și impozite.

Adam Smith a examinat taxele care cad asupra arendei, profitului și asupra salariilor.

David Ricardo definește impozitele ca o porțiune din produsul pământului și muncii dintr-o țară, pusă la dispoziția guvernului care sunt plătite întotdeauna în ultimă instanță, sau din capitalul sau din venitul țării.

William Petty consideră necesară perceperea impozitelor, ele fiind un instrument necesar creșterii avuției. Petty intuiește și

necesitatea repartizării "proporționale" a impozitelor asupra populației. De aceea el scrie: "oricât de mari ar fi impozitele, dacă ele sunt însă proporțional repartizate asupra tuturor, de pierdut nu va pierde nimeni".

Doctrina Naționalistă pledează pentru politica protecționistă, ca singura soluție recomandabilă pentru statele mai puțin dezvoltate economic. În viziunea lor este necesar aplicarea unor taxe vamale suficient de mari pentru a descuraja importul mărfurilor străine. În practică, nivelul taxelor vamale era determinat de diferență de costuri, respectiv de preț, dintre mărfurile importate și cele produse în țară.

Doctrina Naționalistă Germană pledează pentru lichidarea barierelor vamale între cnezatele germane și protejarea pieței unificate împotriva invaziei mărfurilor engleze. Friedrich List propunea ca pe măsura dezvoltării forțelor de producție, a creșterii productivității muncii, nivelul taxelor vamale să fie redus progresiv.

Specificul protecționismului nord-american constă în promovarea unei politici protecționiste permanente, aplicate nu numai asupra produselor industriale ci și celor agricole.

Doctrina Keynesistă are și ea în vizor problema politicii fiscale ca mecanism de reglare a activității economice. Keynesiștii sunt de părerea că piața nu este un sistem autoreglator, iar intervenția statului trebuie realizată în perioada creșterilor și descreșterilor ciclice, în primul rând, prin intermediul politicii fiscale ce include un sistem impozitar corespunzător, fixarea normelor procentuale și alte metode. În viziunea lor politica fiscală este o modalitate de stabilizare a economiei deoarece, cheltuielile publice pentru mărfuri și servicii constituie o parte componentă a cheltuielilor agregate, exercitând o influență nemijlocită asupra schimbării nivelului general de producere (PNB). Încasările fiscale, ce reprezintă a doua parte a politicii fiscale au o influență directă asupra veniturilor ce sunt îndreptate spre consum și economii.

Doctrina Monetaristă afirmă că politica fiscală nu poate constitui un mijloc sigur de stabilizare a economiei, deoarece economia de piață în condițiile utilizării integrale a resurselor în mod automat tinde să mențină starea de echilibru unde activează impecabil anumite „pârghii” și „stabilizatoare” existente de dezvoltare economică. Politica lor este fundamentată de „efectul de substituție”, conform căruia creșterea cheltuielilor publice cauzează deficitul bugetar, statul recurgând în această situație la împrumuturi bancare. Ca urmare, crește cererea pentru bani pe piețele

financiare ce generează ridicarea ratei dobânzii. Respectiv, se produce o scădere a cererii pentru banii destinați investițiilor, scăderea acestora provocând reducerea cheltuielilor agregate și, în cele din urmă, micșorarea PNB. Rezultă că politica fiscală, realizată în vederea stabilizării economiei, nu-și atinge scopul, deoarece statul recurgând la împrumuturi pe piața financiară substituie sau, mai exact, strâmtorează sfera businessului privat.

3. PÂRGHIILE DE ACȚIUNE A IMPOZITELOR ASUPRA SUBIECTULUI ECONOMIC

În ce mod impozitele influențează asupra activității subiectului economic?

Se va da un răspuns în raport cu funcțiunile subiectului economic (în continuare se va subînțelege întreprinderea industrială), descrise de știința de management și anume:

La nivel de funcțiune *cercetare-dezvoltare*, în cadrul căreia activitățile mai mult se aseamănă cu procesul de investire, impozitele directe, mai cu seamă cel pe venit (profit), vor determina, la rând cu alți factori, valoarea profitului și, în cele din urmă, termenul de recuperare a investițiilor. Or, cu cât va fi mai mare valoarea profitului subiectului economic, sau cu cât va fi mai mic impozitul colectat, cu atât acest termen va fi mai scurt. Fapt, ce nu poate să nu-l aranjeze pe un subiect economic. Impozitele indirecte, ca TVA, de exemplu, vor determina prețul final al bunului (utilaje, echipamente) sau serviciului (cercetări de laborator) folosit în cadrul acestei activități. Deci va determina puterea de cumpărare a subiectului economic. Evident, cu cât cota impozitului este mai ridicată, cu atât puterea de cumpărare va fi mai mică și viceversa.

La nivel de funcțiune *producere* se vor regăsi influențe, de ordin indirect, din cadrul tuturor funcțiunilor subiectului economic.

La nivel de funcțiune *comercială* mai intens influențează impozitele indirecte. În cazul aprovizionării cu resurse materiale ele vor determina prețul lor final, deci și costul de producție a bunurilor fabricate. În cazul desfacerii bunurilor aceste impozite vor fi parte-componentă a prețului final ce va fi achitat de către consumator. Aici este foarte importantă lungimea rețelei de distribuție, deoarece cu cât ea va fi mai lungă, cu atât va fi mai mare prețul final și valoarea impozitului colectat. Deci într-o măsură oarecare impozitele indirecte definitivează competitivitatea după preț a produselor.

La nivel de funcțiune *financiară* impozitele vor influența asupra unor decizii în domeniul de politici contabile - metoda de calculare a uzurii, de evidență a stocurilor, vor determina decizii cu privire la aplicarea diferitelor modalități de optimizare a poverii fiscale etc.

La nivel de funcțiune *personal* impozitele, mai cu seamă cele directe, pot influența costul forței de muncă, modalitatea de angajare a personalului (legală și la negru) etc. De exemplu, cu cât va fi mai mare impozitul pe venit al salariatului, cu atât va fi mai mare și aceea parte netă a venitului pe care el dorește să o posede, reieșind din nivelul mediu de prețuri, valoarea consumului, mărimea familiei etc.

Printre avantajele mecanismului fiscal se regăsește posibilitatea aplicării selective, adică poate fi adoptat un sistem de impozitare ce ține cont de specificul activității subiectului economic (ori genul de activitate, ori scara activității etc). Printre neajunsurile – întârzierea administrativă și cea funcțională, factorul politic, repercusiuni asupra activității economice externe etc.

La nivel de economie națională acest mecanism îmbracă forma unei politici fiscale, care este elaborată și implementată de către guvern. Ea, în funcție de etapa de dezvoltare economică, poate fi sau *stimulativă* sau *restrictivă*.

Politica fiscală stimulativă prevede micșorarea poverii fiscale și se aplică în cazul declinului economic, iar cea restrictivă constă în majorarea poverii fiscale în condițiile unei creșteri economice însoțite de presiuni inflaționiste.

Pentru a fi obligatorie pentru subiecții economici politicii fiscale i se dă statut de act juridic – lege, hotărâre, regulament sau unui plan de venituri și cheltuieli al guvernului etc. În majoritatea țărilor legea de bază în acest sens este Codul Fiscal.

Deci, mecanismul fiscal este unul foarte important deoarece influențează asupra tuturor laturilor activității unui subiect economic, posedând de calități atât stimulative, cât și restrictive.

4. ANALIZA MECANISMULUI FISCAL ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Actul juridic de bază ce reglementează aplicarea politicii fiscale este Codul Fiscal al Republicii Moldova, el fiind urmat de regulamente și instrucțiuni ale autorităților fiscale.

Mecanismul fiscal al Republicii Moldova în actuala sa structură conține un set de reglementări generale, valabile pentru fiecare întreprindere în parte, indiferent de genul de activitate (de exemplu,

cota impozitului, modalitatea de calcul, termenele de plată etc.) și un set de reglementări specifice, ce se referă la un tip de întreprindere sau un gen de activitate etc - facilități fiscale, care au drept scop de a stimula activitatea lor.

Conform Codului Fiscal al Republicii Moldova se percep astfel de impozite :

a. Impozite și taxe de stat: impozitul pe venit, taxa pe valoarea adăugată; accizele; taxa vamală; taxele rutiere; impozitul privat;

b. Impozite și taxe locale: impozitul pe bunurile imobiliare; taxele pentru resursele naturale; taxa pentru amenajarea teritoriului; taxa de aplicare a simbolicii locale; alte taxe locale.

În listă e necesar de a adăuga și impozitele sociale: contribuții obligatorii de asigurări sociale și medicale.

Precum s-a menționat, impozitele pot fi clasificate în baza a mai multor criterii.

Dacă să analizăm mecanismul fiscal al Republicii Moldova, atunci putem constata că din grupul impozitelor directe fac parte: impozitul pe venit, impozitul pe bunuri imobiliare; iar la grupa celor indirecte taxa pe valoare adăugată, accizele, taxele vamale.

Impozitul pe venit pentru întreprinderile industriale este unul proporțional – 12% din venitul impozabil. Pe parcursul anilor cota impozitului pe venit a fost redusă de la 28% în anul 2001 până la 18% în anul 2005, ca apoi din anul 2008 să se aplice cota 0% pentru acele întreprinderi care își reinvestesc profitul net și 15% pentru cei care nu efectuează investiții din profituri obținute, iar din anul 2012 cota a devenit egală cu 12% din venitul impozabil indiferent de faptul dacă se practică reinvestirea profitului sau nu.

Taxa pe valoare adăugată are mai multe cote: cota-standard - în mărime de 20% la majoritatea produselor; cote reduse - în mărime 8% pentru produse de panificație, lactate și gazele naturale; cota zero – pentru operațiuni de export; sunt și produse scutite de această taxă.

Aceste impozite prevăd și un șir de facilități, menite să stimuleze activitatea întreprinderilor industriale.

De exemplu, la capitolul impozitul pe venit: întreprinderile industriale, indiferent de genul de activitate, pentru asigurarea unei înlocuiri rapide a mijloacelor fixe (utilaje, clădiri etc.), calculă uzura lor în contabilitatea fiscală utilizând metoda accelerată – articolul 26 al Codului Fiscal.

Este prevăzută și scutirea de la plata impozitului pe venit în cazul creșterii numărului mediu scriptic de angajați pentru astfel de activități ca - industria alimentară și a băuturilor, fabricarea

produselor textile etc, conform articolului 24 (16) al Legii cu privire la punere în aplicare al titlului I și II al Codului Fiscal.

Activitatea industriei ușoare se desfășoară în prezent în baza contractelor de tip „prelucrarea în lohn”. Pentru ca ea să fie încutrajată, Codul Fiscal la capitolul taxa pe valoare adăugată prevede:

1. Conform articolului 104(g) al Codului Fiscal serviciile, prestate de către întreprinderile industriei ușoare în baza contractelor de prelucrare în lohn și a regimului vamal de prelucrare pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, se impozitează cu cota 0% al taxei pe valoare adăugată;

2. Importul materiilor prime în baza acestor contracte sub același regim vamal conform articolului 103(2) al Codului Fiscal este scutit integral de la plata acestui impozit;

Materiile prime, altele decât cele textile, importate sub același regim vamal la fel sunt scutite integral de la plata taxei pe valoare adăugată conform articolului 103(3).

Impozitele formează partea de venituri a bugetului de stat. După valoarea și ponderea fiecărui tip de impozit pot fi trase concluzii cu privire la rolul lui în formarea veniturilor publice și respectiv gradul lui de influență asupra activității economice.

În baza datelor statistice disponibile, prelucrate de autori, poate fi prezentată structura impozitelor ce au fost transferate în bugetul public național de către întreprinderile industriei prelucrătoare, care ocupă o pondere semnificativă în volumul total al producției industriale – tabelul 1.

Tabelul 1. Ponderea diferitor tipuri de impozite în veniturile fiscale ale bugetului public național, %¹⁰

Tipul impozitului	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Impozit pe venit, total, inclusiv:	14,6	14,8	10,2	9,8	9,0	9,1	13,8	13,2
- impozit pe venit din salarii	7,5	7,5	7,1	8,4	7,5	7,7	7,0	6,9
- impozit pe venit din activitatea de antreprenariat	7,1	7,2	3,1	1,4	1,5	1,5	6,8	6,3
Contribuții CNAS	24,3	23,6	25,2	28,6	26,6	25,7	24,8	24,1
Contribuții CNAM	3,5	4,3	5,4	7,1	6,6	6,4	6,2	6,1
Impozite pe proprietate	1,5	1,2	1,2	1,3	1,2	1,1	1,0	1,0
Impozite interne pe mărfuri și servicii	50,6	51,3	52,7	48,6	51,8	53,1	49,7	51,2
Impozite asupra comerțului internațional și operațiunilor externe	5,5	4,9	5,3	4,6	4,8	4,6	4,5	4,4

Sursa: Calculat de autori în baza datelor din Anuarul statistic al Republicii Moldova.

După cum se poate de observat, o pondere semnificativă o ocupă taxa pe valoare adăugată, apoi urmează contribuții de asigurări sociale obligatorii de stat și impozitul pe venit.

Ponderea TVA în total venituri fiscale variază în jurul de 50%, în perioada luată în analiză. O astfel de pondere a taxei pe valoare adăugată poate fi explicată și prin faptul unui calcul și control relativ mai simplu a TVA față de cel al impozitului pe venit. Se mai poate de observat și o corelație între suma acestui impozit și valoarea producției fabricate sau a venitului din vânzări. Impozitul pe venit ocupă o pondere mai joasă, comparativ cu taxa pe valoare adăugată, cca. 13-14%. Ponderea impozitului pe venit din activitatea de antreprenariat a scăzut semnificativ pe parcursul perioadei 2008-2011 din cauza introducerii cotei 0% a acestui impozit pentru acele întreprinderi care și-au reinvestit profitul. Totuși, o oarecare sumă a acestui impozit a fost achitată, este vorba despre acele

profituri care nu au fost investite, dar extrase ca dividende, ele fiind impozitate cu 15%.

Ponderea transferurilor la Casa Națională de Asigurări Sociale este în jur de 24-25% pe parcursul perioade analizate, modificându-și ponderea neuniform de la un an la altul.

Ponderea transferurilor la Compania de Asigurări în Medicină crește pe parcursul perioadei analizate, datorită creșterii permanente a cotei acestui impozit.

În schimb cota impozitelor pe proprietate și pentru activități economice externe s-a diminuat.

Determinarea doar în baza cotei impozitului pe venit a dinamicii nivelului poverii fiscale nu este posibilă. Pentru aceasta în literatura de specialitate se propune un șir de indicatori, care permit de a determina nivelul poverii fiscale, fapt ce ne indică cât de grav afectează impozitul pe venit activitatea întreprinderilor industriale – tabelul 2.

Tabelul 2. Dinamica poverii fiscale în industria prelucrătoare

Indicatorii	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Venit din vânzări, mln.lei	21144,3	24980,1	27616,5	22207,4	26436,2	31203,6	33265,7	37144,2
Profit (pierderi) până la impozitare, mln. lei	785,1	1819,7	2134,6	11,0	1863,5	2105,6	606,3	820,7
Impozitul pe venit, mln.lei	135,0	163,7	80,8	46,8	51,3	64,9	223,6	240,7
Profit net, mln. lei	650,1	1656,0	2053,8	-35,8	1812,2	2040,7	382,7	580,0
Rata impozitului pe venit în profitul până la impozitare, %	17,2	9,0	3,8	425,5	2,8	3,1	36,9	29,3
Rata de corelație între profitul net și profitul brut, %	0,64	0,65	0,29	0,21	0,19	0,21	0,67	0,65
Rata impozitului pe venit în venitul din vânzări, %	0,64	0,65	0,29	0,21	0,19	0,21	0,67	0,65

Sursa: Calculat de autori în baza datelor <http://www.mf.gov.md/actdoc>

Rata impozitului pe venit – se calculează ca raportul între impozitul pe venit și profitul până la impozitare;

Rata de corelație – se calculează ca raportul între profitul net și profitul până la impozitare;

Rata impozitului pe venit în venitul din vânzări – ca raportul între impozitul pe venit și venitul din vânzări.

Pe parcursul ultimilor opt ani povara fiscală suportată de agenții economici are valori alternative. În perioada 2008-2011 observăm că toți cei trei indicatori cunosc o îmbunătățire, ceea ce ne vorbește despre scăderea poverii fiscale. Aceasta s-a datorat în urma implementării cotei „0” pentru profitul reinvestit. În 2012 povara fiscală pentru întreprinderile prelucrătoare crește brusc, întrecând chiar cotele de până la 2008, când a fost introdus regimul special. Deși, în 2013 observăm o diminuare a poverii fiscale față de 2012, ea rămâne, totuși, superioară față de perioada predecesoare introducerii regimului fiscal special. În perioada analizată venitul din vânzări a crescut cu 75%, iar impozitul pe venit a crescut cu 78%.

Considerăm că mecanismul fiscal în actuala sa structură poate fi considerat ca unul care nu stimulează activitatea întreprinderilor din industria prelucrătoare. Pentru a stimula procesul investițional și a lărgi potențialul de export a țării noastre, Guvernul trebuie să ia măsuri în vederea diminuării poverii fiscale în această ramură prin introducerea unor subvenții, credite bancare la rate reduse și privilegii fiscale.

CONCLUZII

Eficacitatea politicii fiscale se manifestă prin consecințele ei asupra activității economice. Mecanismul fiscal este un mecanism cu un potențial înalt de aplicare diferențiată, adică care permite de a stimula activitatea diferitor activități separat una de cealaltă. Micșorarea poverii fiscale pe fundalul majorării volumului de producție industriale poate fi considerată ca un compromis reușit între funcția fiscală și stimulativă a acestui mecanism. Creșterea poverii fiscale din ultimii doi ani în industria prelucrătoare este un semnal spre autorități pentru a reacționa în această ramură.

Bibliografie

1. *Codul Fiscal al Republicii Moldova. Legea Republicii Moldova №1163-XIII din 27 aprilie 1997, cu modificările și completările ulterioare.*
2. *Anuarul statistic al Republicii Moldova. Ediția 2014, Chișinău, Biroul Național de Statistică.*
3. *Chirca S.I. Mecanisme economice. București, Editura Economică, 1997, p. 13-49.*
4. *Secrieru A. Finanțele publice. Chișinău, Epigraf, 2004, p.228-258.*
5. *Smit A. Avuția națiunilor. Chișinău, Editura Universitas, 1992.*
6. *Keynes J.M. Teoria generală a folosirii mâinii de lucru, a dobânzii și a banilor. București, Editura Științifică, 1970.*
7. *Ricardo D. Principiile economiei politice și impozitării. Chișinău, Universitas 1993.*

Recomandat spre publicare: 22.01.2015.